

Ami kimaradt a könyvből
A Mandriva Linux 2008 használata című könyv
harmadik kiadásának melléklete

2009. január 4.

Tartalomjegyzék

1. Előszó	1
1.1. Mi van itt?	1
1.1.1. A könyv	1
1.1.2. A melléklet	1
1.1.3. Képek	2
1.1.4. Programok	2
1.1.5. Dokumentumok	2
2. A környezetek beállítása	3
2.1. A honkönyvtár minimális beállítása	3
2.2. A KDE beállítása	5
2.2.1. KDE Kiosk	5
2.3. Az Openbox környezet beállításáról	6
2.3.1. Témafájl az Openboxhoz	6
2.3.2. Háttérkép Openboxhoz	7
2.4. A Fluxbox ikonosítása	7
3. Fájlkezeléssel kapcsolatos programok	9
3.1. Az iDesk használata	9
3.2. Böngészők összehasonlítása	10
3.3. Kétpaneles fájlkezelők Linuxra	11
3.4. Fájlkezelők összehasonlítása	12
4. Dokumentumkészítő programok	13
4.1. Szövegszerkesztés	13
4.2. Szövegfeldolgozás	14
4.2.1. A LyX-ről és a L ^A T _E X-ről	15
4.3. A kiadványkészítésről	21
4.3.1. Előkészítő (szerzői, grafikus) programok	22
4.3.2. Katalógizáló, képnézegető programok	23

4.3.3.	Betűtípus-néző programok	23
4.3.4.	Előkészítő DTP-s programok	24
4.3.5.	Fontos DTP-s programok	24
4.3.6.	Utómunka során használható programok	25
5.	Egyéb programok	27
5.1.	Néhány szó a GIMP-ről	27
5.2.	Az Inkscape használata	28
5.2.1.	Inkscape vagy Xfig?	28
5.3.	Xfig és a Lyx	29
5.4.	Folyamatábra készítése Linuxon	30
5.5.	Nyomtatott áramkörök tervezése	31
5.6.	Műszaki rajz Linuxon	32
5.7.	Audacious, a linuxos Winamp	34
6.	A WINE nem bor	35
7.	Parancssori ötletek	37
7.1.	PDF konvertálása PNG-be	37
7.2.	BMP kötegelt konvertálása JPG-be	37
7.3.	Képek átméretezése	37
7.4.	Fájlnevekben szóköz cseréje	38
7.5.	Formátumkonvertálás parancssorban	38
7.6.	Telepítési ötletek terminálban	39
7.7.	Hogyan tegyük rendbe a memóriát?	40
7.8.	Csomagadatbázis javítása	40
7.9.	Merevlemezet partíciókról	40
7.10.	LyY fájl konvertálása HTML-lé	41
7.11.	Álruhák használata	41
7.11.1.	Álruha készítése	42
7.11.2.	Álruha eltávolítása	42
8.	További érdekességek	43
8.1.	Hogyanok	43
8.1.1.	Hogyan exportáljunk vektoros formátumba műszaki rajzot?	43
8.1.2.	Hogyan állítsuk be az útvonalakat?	43
8.1.3.	Hogyan csináljunk fali naptárat?	44
8.1.4.	Hogyan tudjuk meg egy futó program azonosítóját terminálban?	44

8.1.5.	Hogyan tudjuk meg az adott PID által megnyitott fájlokat?	44
8.1.6.	Hogyan tudjuk meg terminálban, hogy milyen programokat futtatunk?	44
8.1.7.	Hogyan tudjuk meg terminálban, milyen fájlok vannak megnyitva?	45
8.2.	Papírméreték	45
8.3.	Más rendszerre írt programok telepítése	46

1. fejezet

Előszó

A Mandriva Linux 2008 használata című könyv harmadik része sajnos túl nagyra sikeredett. Ugyan megmaradt a 80 oldal, de a PDF fájl mérete eléri a 10 megabájtot. Az újabb képek és szövegek megnövelnék a terjedelmet, ráadásul ezek az újabb adalékok inkább a kísérletező kedvű haladók számára nyújtanak hasznos ötleteket.

1.1. Mi van itt?

A nagy érdeklődésre való tekintettel csináltam továbbá egy honlapot és ide töltöttem fel magát a könyvet és ezt a mellékletet is. Itt hasznos adalékok vannak és hivatkozások a könyvben szereplő mondanivalóhoz. A feltöltött programok összmérete meghaladja a 100 MB-ot, a többi program, programrészlet, kód eredeti, vagy tömörített formában tölthető le.

Ez a melléklet a <http://brtkr.extra.hu/mandriva/melleklet/melleklet.pdf> címen található formázott PDF formátumban.

1.1.1. A könyv

- Nem más, mint a könyv letölthető PDF formátumban.

1.1.2. A melléklet

- Nem más, mint ez a melléklet HTML-ben, hogy lehessen böngészni. Természetesen letölthető PDF formátumban is.

1.1.3. Képek

- *képek*, néhány képernyőfotó, amelyek helyhiány miatt kerültek ide.

1.1.4. Programok

- *programok*, külön telepíthető programok.
- *fontok*, magyarított betűtípusok, amelyek már tartalmazzák a magyar ékezetes karaktereket.
- *forráskódok*, olyan programok, amelyek csak forráskóddal állnak rendelkezésre.
- *wine-programok*, olyan Windows-programok, amelyek telepíthetőek WINE-ra, annak megfelelő könyvtárába: `~/.wine/drive_c/Program Files`.
- *szkriptek*, programrészletek. Olyan *Python*- vagy más kódok, amelyeket egyes programokhoz lehet beállítani.

1.1.5. Dokumentumok

- *sablonok*, magyarított sablonok OpenOffice.org-hoz, KOffice-hoz, LyX-hez, L^AT_EX-hez és máshoz is, pl. GIMPhez vagy Inkscape-hez.
- magyarított L^AT_EX osztályok és sablonok. A meglévőt le kell cserélni ezekre, ill. a többi közé kell betenni. Ezek a LyX és a Kile újraindítását követően használhatóak.
- *témák*, környezetek témafájljai.
- *háttérképek* és egyéb adalékok.
- A honlapon további fontok, színpaletták, webképek és más sablonok is szerepelnek.

2. fejezet

A környezetek beállítása

2.1. A honkönyvtár minimális beállítása

Miután a rendszergazda elkészítette a honkönyvtárunkat, lesz benne egy könyvtár és három rejtett fájl:

```
~/tmp
~/.bash_logout
~/.bash_profile
~/.bashrc
~/.screenrc
```

A tmp könyvtár az ideiglenes fájlok számára jött létre.

A *.bash_logout* tartalma:

```
# ~/.bash_logout
clear
```

A *.bashrc* tartalma:

```
# .bashrc
# User specific aliases and functions
# Source global definitions
if [ -f /etc/bashrc ]; then
. /etc/bashrc
fi
```

A *.bash_profile* tartalma:


```

# .bash_profile
# Initialize keychain if needed
if [ -r $HOME/.ssh/identity -o -r $HOME/.ssh/id_dsa -o -r $HOME/.ssh/id_rsa ]; then
if [ ! -d $HOME/.keychain ]; then
keychain
fi
fi
# Get the aliases and functions
if [ -f ~/.bashrc ]; then
. ~/.bashrc
fi
# User specific environment and startup programs
PATH=$PATH:$HOME/bin
export PATH
unset USERNAME

```

A PATH sorban kell definiálnunk az alapértelmezett útvonalakat, ahol most a felhasználói bin könyvtár már szerepel. Ha más alkönyvtárakba helyezünk szkripteket vagy telepítést nem igénylő bináris programokat, akkor itt hozzunk létre egy parancsikont hozzá.

A `.screenrc` a karakteres munkamenet-kezelő beállításait tartalmazó rejtett fájl:

```

vbell on
autodetach on
startup_message off
pow_detach_msg "Screen session of \${LOGNAME} \${cr}:\${nl}ended."
defscrollback 1000
termcap xterm hs@:cs=\E[%i%d;%dr:im=\E[4h:ei=\E[4l
terminfo xterm hs@:cs=\E[%i%p1%d;%p2%dr:im=\E[4h:ei=\E[4l
termcapinfo xterm Z0=\E[?3h:Z1=\E[?3l:is=\E[r\E[m\E[2J\E[H\E[?7h\E[?1;4;6l
termcapinfo xterm* OL=100
termcapinfo xterm 'VR=\E[?5h:VN=\E[?5l'
termcapinfo xterm 'k1=\E[11~:k2=\E[12~:k3=\E[13~:k4=\E[14~'
termcapinfo xterm 'kh=\EOH:kI=\E[2~:kD=\E[3~:kH=\EOF:kP=\E[5~:kN=\E[6~'
termcapinfo xterm 'hs:ts=\E]2;:fs=\007:ds=\E]2;screen\007'
termcapinfo xterm 'vi=\E[?25l:ve=\E[34h\E[?25h:vs=\E[34l'
termcapinfo xterm 'XC=K%,%\E(B,[\304,\\|\326,]\334,{\344,|\366,}\374,~\337'
termcapinfo xterm* be
termcapinfo wy75-42 xo:hs@
termcapinfo wy* CS=\E[?1h:CE=\E[?1l:vi=\E[?25l:ve=\E[?25h:VR=\E[?5h:
VN=\E[?5l:cb=\E[1K:CD=\E[1J
termcapinfo hp700 'Z0=\E[?3h:Z1=\E[?3l:hs:ts=\E[62]p\E[0$~\E[2$~\E[
1$}:fs=\E[0}\E[61]p:ds=\E[62]p\E[1$~\E[61]p:ic@'

```

Folytatás a köv. oldalon.

Folytatás az előző oldalról.

```
termcap vt100* ms:AL=\E[%dL:DL=\E[%dM:UP=\E[%dA:DO=\E[%dB:LE=
\E[%dD:RI=\E[%dC
terminfo vt100* ms:AL=\E[%p1%dL:DL=\E[%p1%dM:UP=\E[%p1%dA:D
O=\E[%p1%dB:LE=\E[%p1%dD:RI=\E[%p1%dC
termcapinfo linux C8
bind k
bind ^k
bind .
bind ^\
bind \\
bind ^h
bind h
bind 'K' kill
bind 'I' login on
bind 'O' login off
bind '}' history
bind 'U' utf8
register [ "\033:se noai\015a"
register ] "\033:se ai\015a"
bind ^] paste [.]
```

2.2. A KDE beállítása

A vezérlőpult pontjai könnyen elérhető a Konqueror fájlkezelő címsorába írt **settings:/** utasítás használatával.

2.2.1. KDE Kiosk

A KDE ablakkezelő felület teljesen személyre szabott megoldást nyújt a végfelhasználók számára. A használók bármikor módosíthatják a KDE asztalát, működését. A KDE *Kiosk módban* (nyilvános terminál) is futtatható, ekkor a rendszergazda a KDE minden egyes beállítását előre megadhatja és megtilthatja, hogy a felhasználók módosítsák azokat. Tehát a KDE Kiosk módjában van lehetőség az egyes programok beállításainak zárolására, így a végfelhasználók ezeket a beállításokat nem tudják módosítani.

A lehetőség úgy eszközölhető, hogy a beállítást (magának a beállítófájl-nak a módosított példányát) egy magasabb szintű rendszerkönyvtárba kell áthelyezni. Az egyes értékek zárolásához a [\$i] szövegrésszel kell végződnie az utasításnak. Pl. a Konqueror beállítófájljában az

IconText=TextOnly

beállítás az alapértelmezett lehet. Ezt később bármelyik felhasználó módosíthatja. Amennyiben az

IconText[\$i]=TextOnly

utasításra változtatjuk (és az ezt tároló fájl magasabb szintű könyvtárba helyezzük), a végfelhasználók nem tudják megváltoztatni.

Az előbbi csak egy példa. A fájl a honkönyvtárban itt helyezkedik el:

\$KDEHOME/share/config/konquerorrc

A \$KDEHOME a Mandrivában itt helyezkedik el, ha Jancsi a nevünk:
/home/Jancsi/.kde/share/config/konquerorrc

Ezt a fájlt kell tehát módosítani és áthelyezni a rendszerpartícióra (ill. a rendszerpartíción lévő ilyen fájlt kell módosítani a fenti séma alapján):

\$KDEROOTHOME/share/config/konquerorrc

vagyis pontosan itt:

/usr/share/config

ill. más könyvtárakba, ahol az adott KDE-s program tárolja a globális beállításait.

A beállításhoz létezik egy grafikus segédprogram is *KIOSK Admin Tool* néven¹. Csomagból tölthető le; „kiosktool” kezdetű csomagot kell keresni. Telepítés után a **kiosktool** paranccsal futtatható.

2.3. Az Openbox környezet beállításáról

Ezt a környezetet nehezen lehet beállítani, mert mindent nekünk kell kézzel elvégezni. Van egy beállító program és egy külön letölthető menükonfiguráló is. Ez utóbbival a `~/.config/openbox/menu.xml` fájlt lehet grafikusan szerkeszteni.

Sajnos az Openbox nem olvassa be az előzőleg telepített összes program linkjét (mint ahogy a KDE átveszi a GNOME-os programokat és fordítva). Ebben az esetben csak néhány pont van a fájlban és így az asztalra a jobb egérgombbal előjövő menüben is, pl. xterm és még néhány pont. Elkészítettem az összes nálam működő program linkjeit tartalmazó *menu.xml*-t, hogy másoknak ezt már ne kelljen megtenniük. Szintén letölthető a honlapról:

<http://brtkr.extra.hu/mandriva/dokuk/openbox/menu.xml>

2.3.1. Témafájl az Openboxhoz

Több tömörített témafájlt lehet letölteni az internetről. Kicsomagolás után be kell tenni a `~/.themes` könyvtárba:

¹Az erről szóló cikk letölthető itt: http://www.linuxvilag.hu/content/files/cikk/53/cikk_53_30_33.pdf.

<http://brtkr.extra.hu/mandriva/dokuk/openbox/laza.tar.bz2>

A témafájlt az *Openbox Configuration Manager*-rel kell használatba venni a *Theme* fülön.

2.3.2. Háttérkép Openboxhoz

Töltsd le a háttérképet és rakd bele a neked tetsző könyvtárba.

A háttérkép beállításához a Fluxbox környezet háttérkép-beállító programját fogjuk használni. Tehát előzőleg telepíteni kell a Fluxboxot is, ill. a *fbsetbg* utasítást.

A pontos utasítás a következő:

```
fbsetbg -f '/home/Jancsi/Wallpapers/worlddesktop.png'
```

Az **-f** kapcsoló azt jelenti, hogy teljes képernyőre feszítse ki (fullscreen) a háttérképet. Természetesen a nálad érvényes útvonalat add meg. Sajnos a teljes elérése utat definiálni kell. Ezt az utasítást bele lehet tenni a menu.xml-be, de kiadható terminálból is. Használható az *fbsetbg* helyett az *xsetbg* parancs is, ez az X kiszolgáló alapértelmezett háttérkép-beállító programja. Ennél viszont máshogy kell megadnunk:

```
xbsetbg fullscreen '/home/Jancsi/Wallpapers/worlddesktop.png'
```

A hivatkozott és még néhány háttérkép a honlapról letölthető:

<http://brtkr.extra.hu/mandriva/dokuk/openbox/worlddesktop.png>

2.4. A Fluxbox ikonosítása

A Fluxbox konfigurációját kiolvashatjuk a

```
fluxbox -i
```

utasítás begépelésével. Amennyiben a válaszban szerepel az IMLIB2, akkor használhatunk PNG, JPG és XPM típusú ikonokat. Ha csak XPM szerepel, akkor csak az utóbbit.

A Fluxbox első indítása alkalmával összegyűjti a parancsokat (ahogy a KDE menüjében van) és letárolja egy fájlba:

```
~/fluxbox/menu
```

Ebben csak a képernyőcímkéje és az utasítás lett beállítva, sajnos az ikonok nem. Egy ilyen utasítás a következő formában szerepel:

```
[exec] (címke) {utasítás}
```

A sor után kell írni az ikonhoz vezető pontos útvonalat:

```
[exec] (címke) {utasítás} <ikon>
```

Mindez valahogy így alakul egy ilyen menüfájl egyik almenüje esetében:

```
[submenu] (Hang és videó)
```

```
[submenu] (Továbbiak)
```

```
[exec] (Amarok) {amarok} </usr/share/icons/mini/amarok.png>
```

Sajnos a teljes elérési utat be kell írunk.

3. fejezet

Fájlkezeléssel kapcsolatos programok

3.1. Az iDesk használata

Ez egy olyan program, amely ikonokat jelenít meg a munkaasztalon. Olyan ablakkezelő környezetek esetén jön jól a használata, ahol nincsenek ikonok az asztalon. Ilyen pl. a Fluxbox, az Openbox, az IceWM és hasonlók.

Telepíteni könnyű parancssorban is: **# urpmi idesk**

Függőségei ugyan vannak, de ezek rendszerint már előzőleg telepítésre kerültek: gdk-pixbuf-2, pkg-config, libsvg-2.0.1.

Az iDesk globális konfigurációs fájlja a honkönyvtárban van: `~/.ideskrc`

Ebben néhány dolgot még a kezdők is átállíthatnak. Ezek a következők lehetnek: betűtípus és -méret, betűszín, a szöveg árnyékolásának beállítása és az egér diaplakattintási sebessége, amelyet én megnyöveltem 600-ra. A fájl letölthető¹.

Letöltés után tessék átnevezni: **mv idesk.rc .ideskrc** valahogy így.

Az első indítás előtt kell készíteni egy rejtett könyvtárat a saját könyvtárunkban (Jancsi felhasználói név esetében ide): **md /home/Jancsi/.idesktop**

Ez lesz az asztalon látható ikonok tárolására szolgáló könyvtár. Ebben LNK kiterjesztésű fájlokat kell tenni, pl. a *Konqueror.lnk* tartalma ez legyen:

```
table Icon
Caption: Konqueror
Command: konqueror
Icon: /usr/share/icons/hicolor/48x48/apps/konqueror.png
Width: 48
```

¹<http://brtkr.extra.hu/mandriva/dokuk/idesk/idesk.rc>

```

Height: 48
X: 29
Y: 13
end

```

Az X és Y az ikon koordinátái az asztalon. Ne tévesszen meg minket a fájlok kiterjesztése, nem a WINE-nak kell megnyitnia! Szerkesztésre a *KWrite* vagy más szövegszerkesztő is jó.

3.2. Böngészők összehasonlítása

Sok böngésző áll rendelkezésre a Linux rendszerekben. Ezek közül az Epiphany² a GNOME-ra szánt alkalmazás, az Opera³ kereskedelmi termék.

	Konqueror	Firefox	Epiphany	Opera
Könyvjelzők/előzmények	van	van	külön	van
Oldalsáv	van	van	kiterjesztés	van
Témák	van	van	nincs	van
Egyedi stíluslapok	(van)	nincs	kiterjesztés	van
Kisalkalmazások	nincs	van	van, kiterjesztések	van
Jegyzetelés	nincs	nincs	nincs	van
Letöltő modul/ablak	van	van	van	van
Jelszavak megjegyzése	van	van	van	van
Hibakonzol (Java)	van	van	kiterjesztés	van
Torrentletöltő modul	nincs	nincs	nincs	van
FTP böngészés	van	van	van	van
Felugró ablakok	AdBlocK	letilt	kiterjesztés	kukába
Kereső modul	van	van	címsorból Google	van

- Mozilla Firefox⁴ – webböngésző és más programok is

²<http://projects.gnome.org/epiphany/>

³<http://www.opera.org>

⁴<http://www.mozilla-europe.org/hu/firefox/>

3.3. Kétpaneles fájlkezelők Linuxra

Számos fájlkezelő létezik Linuxra, amelyek összehasonlítását a következő táblázatban mutatjuk be.

	Konqueror mc mód	GNOME Commander	Tux Commander	Midnight Commander
Működése	grafikus	grafikus	grafikus	terminálos
Felület	Qt	Gtk+	Gtk+	–
FTP kliens	van	van	van	van
Fülek	van	nincs	van	nincs
Színezés	van	van	van	van
KDE menü	van	nincs	nincs	nincs
GNOME menü	nincs	van	nincs	nincs
Modulok	van	van	csak VFS	nincs
Parancssor	van	van	van	van
Menük	van	van	helyi menü	van
Előzmények	van	van	nincs	nincs
Könyvjelzők	van	van	van	nincs
Root üzemmód	van	nincs	nincs	van
Eltérés	van	van	nincs	nincs
Szinkronizálás	van, Kdiff	van	nincs	van
Ellenőrzőösszeg	van	nincs	van	nincs
Fájl darabolása	van	nincs	van	nincs

- **Konqueror**⁵ – fájlkezelő KDE-re
- **Gnome Commander**⁶ – fájlkezelő GNOME-ra
- **Tux Commander**⁷ – fájlkezelő
- **Midnight Commander**⁸ – fájlkezelő

További kétpaneles fájlkezelők: **File Runner** beépített FTP-támogatással, **emelfM**, terminálban futtatható **Vifm**, **Beesoft Commander**.

⁵<http://www.konqueror.org/>

⁶<http://www.nongnu.org/gcmd/>

⁷<http://tuxcmd.sourceforge.net/>

⁸<http://www.ibiblio.org/mc/>

3.4. Fájlkezelők összehasonlítása

A Linux-rendszerekben számos fájlkezelő alkalmazással találkozhatunk. Mi csak a leggyakoribbakat mutatjuk be.

	Konqueror	Xfm	Pcmanfm	Nautilus	XFE
FTP kliens	van	nincs	nincs	van	nincs
Fülek	van	nincs	van	nincs	panelek
Színezés	van	nincs	van	van	témából
KDE menü	van	nincs	nincs	nincs	nincs
GNOME m.	nincs	nincs	van	van	nincs
Modulok	van	nincs	nincs	nincs	nincs
Parancssor	van	nincs	nincs	nincs	csak fut
Menük	van	csak Apps	helyi	helyi	nincs
Előzmények	van	nincs	nincs	van	nincs
Könyvjelzők	van	nincs	van	van	van
Root mód	van	nincs	van (sudo)	nincs	van
Asztal	nincs	nincs	van	van	nincs
Kuka	van	nincs	nincs	van	van
Nézőke	van	nincs	nincs	nincs	van
Tömörítés	van	nincs	van	van	van
Szinkronizál	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs
md5	van	nincs	nincs	nincs	nincs
Fájl darabolása	van	nincs	nincs	nincs	nincs

- **Konqueror** – fájlkezelő KDE-re
- **X File Manager**⁹ (Xfm) – fájlkezelő
- **PCMAN File Manager**¹⁰ (pcmanfm) – fájlkezelő
- **Nautilus**¹¹ – fájlkezelő GNOME-ra
- **X File Explorer**¹² (xfe) – kétpaneles fájlkezelő (magyarul is)

További fájlkezelők: **Worker**, **ROX-Filer** a ROX környezet részére, **TkDesk**, **Thunar** (az Xfce-jé), **Desktop File Manager**.

⁹<http://www.musikwissenschaft.uni-mainz.de/~ag/xfm/>

¹⁰<http://pcmanfm.sourceforge.net/>

¹¹<http://projects.gnome.org/nautilus/>

¹²<http://roland65.free.fr/xfe/>

4. fejezet

Dokumentumkészítő programok

Milyen programok állnak rendelkezésre szöveges dokumentumok készítésére? Ahány operációs rendszer, annyi program, és ahány program, annyiféle működési elv. Külön készültek szövegszerkesztő programok matematikusoknak, számítástechnikusoknak. Náluk a szintaxiskiemelés révén az egyes kódokat más-más színnel láthatjuk.

A tanároknak, a diákoknak más, egyszerűbb program áll rendelkezésre, amellyel esetleg kiselőadást vagy diabemutatót is lehet csinálni. Számtalan iskolai jellegű sablonnal, grafikával színesíthetik a bemutatójukat.

Céges beszámolóhoz vagy szépirodalmi mű begépeléséhez egyszerűbb programmal is beérjük. Igénybe vehető számos irodai programcsomag, ahol külön szervezeti diagramok, kimutatások, körlevelek szűrhetőak be a dokumentumba, jelentésbe.

Profi könyvkészítéshez bonyolult, sok ábrával és képlettel tűzdelt szakkönyvhöz érdemesebb célorientált programot használni. Melyek is ezek?

4.1. Szövegszerkesztés

text editor – szövegszerkesztő Sima (formázatlan) szöveg előállítására alkalmas program. A programmal formázott szöveget is be lehet gépelni, de ekkor a pontos kódokat, utasításokat ismerni kell, pl. HTML. Programok: *Vi*, *Emacs*, *Joe*, *Jed*, *JEdit* vagy a Windowsban lévő *Jegyzetömb*. A létrehozott fájl kiterjesztése TXT. Használhatja bárki, akinek nem fontos, hogy formázva legyen a szöveg.

	Vi	Emacs	Joe	Jed	KWrite	Gedit
nyelv	angol	angol	angol	angol	magyar	magyar
felület	vegyes	grafikus	terminál	terminál	grafikus	grafikus
UTF-8 kódolás	van	van	van	van	van	van
magyar kódolás	van	van	van	van	van	van
szintaxiskiemelés	van	van	nincs	nincs	van	van
helyesírás	van	van	nincs	nincs	van	van
saját nyelv	igen	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs
extra tartalom	nincs	van	nincs	nincs	nincs	nincs
menüsor	nincs	van	nincs	van	van	van
makrók	nincs	nincs	nincs	van	nincs	nincs
fordítás	van	van	nincs	nincs	nincs	nincs

- **Vi** Csak a grafikus GVIM-ben tartalmazza a magyar felületet és menüsört.
- **Jed** Szinte teljesen hasonlít a Windowsban használt *Edit* parancssoros szövegszerkesztőre.

4.2. Szövegfeldolgozás

word processor – szövegfeldolgozó Sajnos magyarul ezt is szövegszerkesztőnek mondjuk. Ez olyan csoport, amelyben a programokkal formázott szöveges dokumentumokat lehet készíteni. Főbb formázási lehetőségek: betűméret, betűtípus, betűszín, karakterstílus, bekezdésstílus, sortávolság, sorkiemelés színnel, oldalháttér színe, oldal stílusa, képek, grafikák behelyezése. Ilyen programok: *AbiWord*, *OpenOffice.org* vagy a Windowsban a *WordPad* és a *Word*. Egyes szövegszerkesztők közelebb állnak a kiadványkészítőkhöz, mert tudják a következő formázási lehetőségeket is: keretstílus, hasábstílus, kétoldalas szerkesztés, fejezet, szakasz, jegyzékek, nyomdai funkciók (pl. vágójel vagy PDF-be mentés). Az egyszerűbb programokat lehet használni iskolai kisdolgozat vagy céges beszámoló készítéséhez. A bonyolultabbakkal (több formázási lehetőséggel rendelkezőkkel) akár elektronikus könyvet is készíthetünk.

	AbiWord	Ted	Writer	KWord
Karakterformázás	van	van	van	van
Magyar felület	igen	nem	igen	igen
Magyar támogatás	van	nincs	van	van
Témák, ikonok	van	nincs	van	van
Bekezdésformázás	van	van	van	van
Felsorolásformázás	van	van	van	van
Táblázatformázás	van	van	van	van
Oldalformázás	nincs	van	van	van
Vonal beillesztése	nincs	nincs	van	nincs
Statisztika	van	nincs	van	van
Jegyzékek	van	nincs	van	van
Kereszthivatkozások	van	nincs	van	nincs
Mentés PS-be, PDF-be	van	csak PS nyomtatás	van saját	csak nyomtatás
Java szkriptek	nincs	nincs	van	nincs
Modulok	van	nincs	makrók is	nincs
Körlevél	van	nincs	van	van

- **AbiWord** A GNOME Office része.
- **Ted** Külön program RTF dokumentumok szerkesztéséhez. Ismeri a bekezdés-, felsorolás- és táblázatformázásokat, de ezeket egyesével kell beállítani; stílusokat nem ment.
- **Writer** A program az OpenOffice.org része.
- **KWord** A program a KOffice része. Felsorolásformázást csak bekezdésen belül lehet alkalmazni.

4.2.1. A L^AT_EX-ről és a L^AT_EX-ről

typesetting system – szövegszedő rendszer Olyan programok, ahol különféle utasítások és más formázási lehetőségek alapján lehet elkészíteni egy teljes komplett szöveges dokumentumot. A szöveget nem látjuk

a képernyőn formázva. A kiadványkészítésben kevésbé járatosaknak csak be kell gépelniük a szöveget – így magára az írásra tudnak koncentrálni és nem a program használatára –, majd beállítják, hogy melyik bekezdés vagy szövegrész milyen stílusú legyen. A formázásokat dokumentumosztályok és szövegstílusok használatával érhetjük el. Ezt a program helyettünk elvégzi. A formázott végleges dokumentumot (pl. PS-t vagy PDF-et) egy erősebb számítógépen utólag is elkészíthetjük. Ilyen program pl. a *Kile*, *TEXMaker*, *LYX* (ezek \LaTeX alapokon) vagy bibliográfia készítésére alkalmas *KbibTEX*. A szerzők, az értekezni vágyók itt találhatják meg a nekik való programokat. Lehet ezekkel disszertációt, kiselőadást, biológiai, matematikai, fizikai szakkönyveket készíteni.

A könyvben már szó esett a Kile-ről, amely egy kicsit zord grafikus felülete a \LaTeX -nek. A GNOME asztalon használatos *TEXMaker* ugyan sok nyomógombbal áll rendelkezésre (ezekkel könnyebb a képletek beillesztése), de sajnos angol nyelvű.

Ezért találták ki a *LYX*-et, amely ötvözi az egyszerű szövegszerkesztőket a \LaTeX sokrétűségével. (Ez a szöveg is a *LYX*-hel íródott. Hogyan alakítottuk át HTML-lé?)

Mi a *LYX*?

A választ a *LYX*¹ magyar honlapjáról (<http://www.lyx.hu/>) ollóztuk ki kicsit átírva.

A *LYX* az első WYSIWYM (What You See Is What You Mean; amit láatsz, arra gondolsz) szövegszerkesztő.

A *LYX* egy korszerű, nyílt forráskódú szövegszerkesztő program, ami arra bátorít, hogy a szöveges dokumentumok írásakor ne a végső kinézetükre, hanem a felépítésükre helyezhessük a hangsúlyt.

A *LYX* azok számára készült, akik írnak és a művüknek nagyszerű kinézetet akarnak. Vége a formázási beállítások, a betűtulajdonságok „átfestése” vagy az oldaltörések vég nélküli javítgatásának. Önnek csak az írásra kell koncentrálnia. A háttérben Knuth professzor legendás \TeX írásszedő motorja fogja a jó kinézetet létrehozni.

A *LYX* képernyője hasonló a többi szövegszerkesztőjéhez; a nyomtatott kimenete – vagy a rengeteg keresztreferenciát tartalmazó PDF fájl, ami éppen elkészült – úgy néz ki, mint semmi

¹Részletesebben olvashatunk róla itt:[3, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13]

más. Vége azoknak a napoknak, amikor azok a kellemes ipari dokumentumok (.doc), amelyek bár hasonlóknak tűnnek, teljesen mégsem egészen azok. Megjósólhatatlanul különbözőképpen jönnek ki egyes nyomtatókból. Vége azoknak a napoknak amikor a szakdolgozatát a nyomtatás előtti napon „megeszi” egy váratlan programösszeomlás.

A LyX magyarítása

Nem magára a programra kell most gondolni (hiszen ez magyar kezelőfelületű), hanem az irományok, az általa létrehozott dokumentumok nyelvére. Hogy is van ez?

A Lyx-ben folyószöveget lehet gépelni. A szövegrészeknek valamilyen stílust adni. Az automatikus stílusok megjelennek a képernyőn és így a nyomtatott fájlban is. Írjunk be egy szöveget és adjunk neki *Fejezet* stílust! A szöveg stílusa megváltozik és előtte olvasható az *1. fejezet* felirat, ahogy a mellékletünkben is. Amennyiben a dokumentum nyelve angol, mindez angolul olvasható, pl. *Part 1, Section 1*, stb. A megjelenés különbözik a képernyőn és nyomtatásban. Képernyőn egyszerűsítve (elválasztás, tördelés és formázás nélkül), nyomtatásban formázva.

A formázást külső fájlban tárolt L^AT_EX képletekkel, szkriptekkel, kódokkal oldják meg. A L^AT_EX-ben vannak osztályok és stílusok. Ezeket a külső fájlokat hívja meg, és az ezekben lévő utasítások alapján formáz. Ezekben a fájlokban vannak bejegyezve az előbb is említett szövegrészek. Ezért kell ezeket a külső fájlokat magyarítani. Nem nagy ügy, hisz megnyitjuk szerkesztésre. Kijelöljük pl. az angol nyelvért felelős részeket, megkettőzzük, átírjuk az *english* szót *magyarra* és a szövegrészeket felfordítjuk magyarra, azaz felülírjuk. (Vagy ha csak egynyelvű a fájl, akkor azt kettőzzük meg, magyarítjuk és a L^AT_EX fájl mellé tesszük. Így a program ezt a fájl fogja használni és nem a rendszerpartíción lévő gyárit.) Így elsőre könnyűnek hangzik. A kezdők inkább töltsenek le sablonokat az internetről. A webszerkesztők és más programozók minden bizonnyal könnyebben veszik az akadályt, hisz ők nap mint nap túrkálnak forráskódokban.

Néhány alapértelmezett² és néhány további³ sablon áll csak rendelkezésre. Ezek különböző modulokat hívnak meg. Van az interneten egy hely, ahol összeállított sablonokat lehet letölteni. Egy ilyen összeállítás tömörí-

²article (cikk, egyoldalas, nincsenek fejezetek), report (jelentés, kétoldalas, hosszabb mint az article), letter (levél), book (könyv, report + elő- és utószó), beamer (bemutató)

³HS prosper, prosper (fólia; slide show), scartcl (cikk karcolat), scrbook (könyv karcolat), scltr2, scrrprt (jelentés karcolat)

tett fájlban tölthető le. Benne van a TEX-fájl és a hozzá kapcsolódó (módosított) osztályok, stílusok. Csak le kell tölteni egy ilyen tömörítvényt, kicsomagolni egy nekünk tetsző könyvtárba, majd a TEX-fájlt megnyitni Kile-ban. Mivel a hivatkozott modulok és az esetleges képek is ebben a könyvtárban vannak, azokat fogja használni. A TEX-fájlok is megnyithatóak L^AT_EX-ben, mert van neki egy importálási pontja. Sajnos nem minden T_EX formulát ismer a L^AT_EX, de nagy valószínűséggel működni fog az importálás. Ez az angol nyelvű hely a neten a következő:

<http://www.ctan.org/tex-archive/macros/latex/contrib/>

Itt kb. 340 MB ZIP-be tömörített sablont lehet letölteni. Pontosán 944-et. A lista bővíthet. Ezekben a ZIP-ekben benne vannak a súgó-fájlok és szükség szerint képek és a PDF fájlok is. Az így letöltött sablonokat azután könnyen lehet magyarítani, mert minden egy könyvtáron belül van.

A L^AT_EX osztályok és stílusok csak angolul vannak meg. (A L^AT_EX tud magyarul elválasztani, ezt nem a most következő szoftver fogja neki elvégezni. Ezt a csomagot csak L^AT_EX-ben; Kile-ban használjuk.) A magyar nyelv támogatásáról a [10] pontban lehet olvasni. Ehhez kell letölteni a következő *magyarlatex* nevű *noarch* csomagot:

<http://www.math.bme.hu/latex/dl/Mandriva/2006.0/magyarlatex-0.03-4.noarch.rpm>

Miután telepítettük, a L^AT_EX dokumentum fejlécébe (*preamble* vagy latinul *preampulum*) engedélyezni kell a magyar modulokat (elválasztót) valahogy így:

```
\documentclass[a4paper,10pt]{article}
\usepackage{amsmath}
\usepackage{amsfonts}
\usepackage{amssymb}
\usepackage[utf8]{inputenc}
\usepackage[T1]{fontenc}
\usepackage[magyar]{babel}
\def\magyarOptions{defaults=hu-min}
\def\magyarOptions{hyphenation=huhypn}
```

A *preambulum* magyarul *előszót* jelent, és szépirodalmi művekben külön fejezetként szerepelhet. Nem cserélendő össze! Van külön *preamble* a KBib_tex-ben is; a bibliográfia elejére pár soros bevezetőt lehet írni. A mi esetünkben viszont a *preamble* „fejléc-kódrészlet”-et jelent és nem szépirodalmi fejezettípust.

A LyX beállítása

Ebben a programban is vannak osztályok. A *Dokumentum* ▷ *Beállítások* pont alól érhető el a dokumentum beállítása. Itt ki lehet választani egy másik osztályt. Ha így teszünk, akkor egy normál magán levél gombnyomásra átalakítható üzleti levélle (ha ez utóbbiban is ugyanazok az utasítások és stílusok szerepelnek).

A *book.cls* és a *g-brief2.cls* fájlokat kellett magyarítanom. Ezek globálisan a rendszerpartíción vannak. Elsődlegesen a L^AT_EX részére. Ha lecseréljük, akkor a LyX-ben lévő levélsablon (letter.lyx) már magyar nyelvű fejléccel fog működni. (Pl. az ADRESSE helyett CÍM lesz látható nyomtatásban, ugyanis ezeket a szavakat a már korábban is említett külső stílus- és beállítófájlok tartalmazzák⁴. Ha a nyelvet *magyar*-ról *french*-re állítjuk, akkor ezek a szavak franciául fognak megjelenni. Megjegyzendő, nem minden dokumentumosztályban van francia vagy német nyelv definiálva, ha a LyX nem ismeri, akkor az alapértelmezést fogja használni.)

A L^AT_EX forrásfájlt (.dtx) telepítő fájl kiterjesztése .ins. Egy ilyen .ins fájlba be kell írni, hogy milyen .tex fájlhoz használható, és a .dtx-et milyen néven telepítse .sty kiterjesztéssel. Az alábbi példa szemlélteti a telepítést.⁵

```
\input docstrip.tex \keepsilent
\generate{\file {poemscol.sty} {\from {poemscol.dtx}{package}}}
\Msg{*****}
\Msg{*}
\Msg{* To finish the installation, please move the following}
\Msg{* file into a directory searched by TEX:}
\Msg{*}
\Msg{* \space\space poemscol.sty}
\Msg{*}
\Msg{* To produce the documentation, run LATEX on the file:}
\Msg{*}
\Msg{* \space\space poemscol.dtx}
\Msg{*}
\Msg{* Happy TEXing!}
\Msg{*****}
\endbatchfile
```

⁴.layout – LyX stílusfájl (oldal- és szövegstílusok)
 .cls – L^AT_EX osztály (dokumentumtípus deklarációja)
 .sty – L^AT_EX stílusfájl (szövegstílusok)
 .dtx – L^AT_EX forrásfájl (a stílus forrása és a dokumentáció egy fájlban)
 .bst – BibT_EX bibliográfiai stílusfájl.

⁵<http://people.brandeis.edu/~burt/>

Bemutató készítése LyX-el

Sokan nem tudják, de nem csak az *OpenOffice.org Impress* vagy a *Microsoft PowerPoint* programok alkalmasak bemutató készítésére. Sokkal nagyobb hatékonysággal és igazán jóval gyorsabban be lehet gépelni az egyes diákhoz tartozó szövegrészeket a LyX használatával.

Válasszuk ki a gyári sablonok közül a „beamer” szót tartalmazó sablont. Van három is, egy angol, egy francia és egy német. A honlapról letölthető a magyarított bemutató is, ekkor a *Frame* átalakul *Fólia* névévé. Az alapértelmezett *Warsaw* témát adja. Ez a téma az egyik legszebb, leglátványosabb. A LyX szerzői is ezt a témát tették alapértelmezetté. Mi viszont módosíthatjuk kedvünkre. Nem kell túl mélyre ásni, a *Dokumentum* ▷ *Beállítások* ▷ *LaTeX preambulum* pontot választva át kell írni a `\usetheme{Warsaw}` sorban a *Warsaw*-t más témafájllra. Ezek a fájlok a rendszerpartíción itt helyezkednek el:

```
/usr/share/texmf/tex/latex/beamer
```

Választhatunk a következők közül: *AnnArbor*, *Antibes*, *bars*, *Bergen*, *Berkeley*, *Berlin*, *Boadilla*, *boxes*, *CambridgeUS*, *classic*, *compatibility*, *Copenhagen*, *Darmstadt*, *default*, *Dresden*, *Frankfurt*, *Goettingen*, *Hannover*, *Ilmenau*, *JLTree*, *JuanLesPins*, *lines*, *Luebeck*, *Madrid*, *Malmoe*, *Marburg*, *Montpellier*, *PaloAlto*, *Pittsburgh*, *plain*, *Rochester*, *shadow*, *sidebar*, *Singapore*, *split*, *Szeged*, *tree*, *Warsaw*.

A kis- és a nagybetűket meg fogja különböztetni a program. Összegezve, ha más stílust akarunk adni a bemutatóknak, akkor csak át kell írni a fenti sor kapcsos zárójeli közötti témanévét egy másikra. Ilyen egyszerű.

FONTOS! Amennyiben gondok lennének a PDF-fé alakítás alkalmával – mert pl. nem talál bizonyos fájlokat – akkor gyűjtsük össze egy könyvtárba az összes szóba jöhető fájlt (osztályok, stílusok, szkriptek, linkelt képek, beleértve a LYX-et is), és így már nagy valószínűséggel nem fog panaszkodni hiányukra.

Megoldott problémák

- A legtöbb DVI-néző program nem mutatja a színeket, az oldalforgatást és az ékezetes magyar betűket. Megoldás: Használd a PDF vagy PostScript kimenetet esetleg másik dokumentumnéző programot, pl. KPDF-et vagy Evince-t.
- Rossz fontok vannak a PDF kimenetben. Nézd a GYIK-ok.

- A \LaTeX konverter csak EPS képeket támogat.
- A $\text{PDF}\text{\LaTeX}$ konverter PDF, JPEG és PNG képeket is támogat.
- Hibaüzenetet: no room for a new dimen. Nézd a GYIK-ot.

További sablonok és hasznos oldalak az interneten⁶.

4.3. A kiadványkészítésről

Egyre többen fordulnak a szabad szoftverek felé. Otthoni, vagy kirodai munkára megfelelő a Linux választása, ha csak szövegszerkeszteni, levelet írni kell. Sokan nem mernek váltani, mert úgy gondolják, hogy bizonyos feladatokat még mindig csak fizetős programokkal lehet elvégezni. Nagy kihívást jelent a precíz munkavégzéshez a speciális szoftver kikeresése Linuxra áttérőknek. Álljon itt egy rövid ismertető, milyen programok állnak rendelkezésre a kiadványkészítés iránt érdeklődőknek.

desktop publishing – asztali kiadványszerkesztés Olyan programok csoportja, ahol a formázott szövegszerkesztők és szövegszedők funkcióit bővítették nyomdai funkciókkal. A kifejezés rövidítése a DTP[14]. Leginkább ezzel a kifejezéssel találkozhatunk vele. Itt a végleges oldaltervet láthatjuk a képernyőn. Minden olyan formázási lehetőség helyet kap egy ilyen programban, amellyel szinte végtelen lehetőségünk nyílik a szöveg és az oldal formázására. Csak néhány formázási lehetőség:

karakterformázás	mesteroldalak	réteges munka
bekezdésformázás	betűk torzítása	átlátszóság
oldalformázás	grafikák torzítása	különféle effektek
dobozok formázása	objektumok módosítása	nyomdai funkciók.

Ilyen programok a *Scribus*, amely mind a Windowsban és Macintoshon is futtatható és a kereskedelmi *Adobe InDesign* vagy *Quark* programok. A profi kiadványkészítés iránt érdeklődők ezeket a programokat használhatják. Itt lehet névjegyet, előnyomott levélpapírt, reklámanyagot, prospektust, szórólapot, iskolai munkafüzetet vagy éppen színes képes könyvet készíteni.

⁶http://atlas.web.cern.ch/Atlas/GROUPS/GENERAL/SCINOTES/pub_templates.html

http://www.threewordslong.com/blog/entry/63/A_LyX_Thesis_Layout_for_UNSW_T

<http://www.math.bme.hu/latex/>

<http://www.lyx.hu/honositas/adatok/1.5/>

Ezekhez a programokhoz kép és grafika szerkesztéséhez alkalmas programokat is igénybe lehet venni. Ilyen programok a következők: *GIMP*, *Inkscape*, *Xara*, *Photoshop* és egyes irodai programokhoz adott rajzoló és más programok. Néhány ilyen program közvetlenül képes kiadvány készítésére is, pl. *Freehand*, *Illustrator*, *Corel Draw*.

4.3.1. Előkészítő (szerzői, grafikus) programok

- *OpenOffice.org*⁷ – irodai programcsomag. Leginkább a Writer és a Draw programokra lesz szükség
- *KOffice*⁸ – irodai programcsomag. Leginkább a KWord, Krita és Karbon14 nevű programjaira lehet szükség
- *GIMP*⁹ – raszteres rajzolóprogram festmények rajzolására, fotók javítására
- *Inkscape*¹⁰ – vektoros rajzolóprogram grafikák, illusztrációk készítésére
- *Kooka*¹¹ – lapolvasó program (KDE-re a kdegraphics része)
- *SANE*¹² – lapolvasó hozzáférés (lapolvasók meghajtóprogramjai) a Linux része
- *Gocr*¹³, *Ocrad*¹⁴ vagy *OCROpus*¹⁵ – karakterfelismerő programok, sajnos nem ismernek fel magyar szöveget
- *Kompozer*¹⁶ – HTML-szerkesztő program
- *KSnapshot*¹⁷ – képernyőfotózó (KDE-re)
- *Gnome-screenshot*¹⁸ – képernyőfotózó (GNOME-ra)

⁷<http://hu.openoffice.org/>

⁸<http://www.koffice.org/>

⁹<http://www.gimp.hu/>

¹⁰<http://www.inkscape.org/>

¹¹<http://kooka.kde.org/>

¹²<http://www.sane-project.org/>

¹³<http://jocr.sourceforge.net/>

¹⁴<http://www.gnu.org/software/ocrad/ocrad.html>

¹⁵<http://code.google.com/p/ocropus/>

¹⁶<http://kompozer.net/>

¹⁷<http://docs.kde.org/stable/hu/kdegraphics/ksnapshot/index.html>

¹⁸<http://en.wikipedia.org/wiki/Gnome-screenshot>

- *Noteedit*¹⁹ – kottagrafikai program kották készítéséhez
- *Lilypond*²⁰ – a noteedit-tel készült kották konvertálása PDF-fé (helyette használható még: ABCMusic²¹, PMX vagy MusiX_TE_X²² is).
- *Rosegarden*²³ – kottagrafikai program kották készítéséhez, azok össze-szerkesztéséhez, MIDI szekvenszer program

4.3.2. Katalogizáló, képnézegető programok

- *F-spot*²⁴ – fotónéző, katalogizáló (GNOME-ra)
- *DigiKam*²⁵ – fotókezelő és képjavító (KDE-re)
- *showFoto*²⁶ – fotónéző, katalogizáló (KDE-re)
- *XnView*²⁷ – képböngésző és -szerkesztő
- *Image Magick*²⁸ – képnéző és -szerkesztő
- *gThumb*²⁹ – képmegjelenítő, képnéző és -böngésző (GNOME-ra)
- *Gwenview*³⁰ – képmegjelenítő, egyszerű képnéző (KDE-re).

4.3.3. Betűtípus-néző programok

- *Fontmatrix*³¹ – telepített betűtípusok nézése és engedélyezése
- *KFontView*³² – fontnéző (KDE-re)
- *GNOME Font Viewer*³³ – fontnéző (GNOME-ra).

¹⁹<http://noteedit.berlios.de/>

²⁰<http://lilypond.org/web/>

²¹<http://abc.sourceforge.net/>

²²<http://icking-music-archive.org/software/indexmt6.html>

²³<http://www.rosegardenmusic.com/>

²⁴http://f-spot.org/Main_Page

²⁵<http://www.digikam.org/>

²⁶<http://docs.kde.org/kde3/en/extragear-graphics/showfoto/index.html>

²⁷<http://www.xnview.com/>

²⁸<http://www.imagemagick.org>

²⁹<http://gthumb.sourceforge.net/>

³⁰<http://gwenview.sourceforge.net/>

³¹<http://fontmatrix.net/>

³²<http://en.wikipedia.org/wiki/index.html?curid=4677202>

³³http://www.techotopia.com/images/4/42/Gnome_font_viewer.jpg

4.3.4. Előkészítő DTP-s programok

- *GIMP* – raszteres rajzolóprogram fotók javítására
- *showFoto* – fotónéző és -szerkesztő
- *DigiKam* – fotónéző és -szerkesztő
- *Fontforge* – betűtípust készítő, szerkesztő program
- *Gnome Editor*³⁴ – jegyzetelő szövegszerkesztő (GNOME-ra)
- *KWrite*³⁵ – formázott szövegszerkesztő (KDE-re).

4.3.5. Fontos DTP-s programok

- *Scribus*³⁶ – kiadványkészítő program
- *Adobe ICC Profiles*³⁷ – színprofilokat tartalmazó csomag
- *Ghostscript*³⁸ – modul a Linux része, a legújabb verzió beszerzése javasolt postscript fájlok kezeléséhez
- *KGhostview* – nézegető program PS, EPS és PDF fájlok megtekintéséhez, a KDE része
- *GIMP* – raszteres rajzolóprogram
- *Separate*³⁹ – szeparáló plugin (RGB-ből CMYK-t készít GIMP-ben), nem feltétlenül szükséges használni
- *Inkscape* – vektoros rajzolóprogram (csak RGB-ben)
- *sK1*⁴⁰ – vektoros rajzolóprogram (CMYK-ban is)
- *Uniconvertor*⁴¹ – az sK1 parancssoros vektoros konvertáló programja

³⁴<http://projects.gnome.org/gedit/>

³⁵<http://en.wikipedia.org/wiki/KWrite>

³⁶<http://www.scribus.net/>

³⁷A Scribus honlapjáról: <http://www.scribus.net/?q=node/109>

³⁸<http://pages.cs.wisc.edu/~ghost/>

³⁹<http://www.blackfiveservices.co.uk/separate.shtml>

⁴⁰<http://sk1project.org/>

⁴¹<http://sk1project.org/modules.php?name=Products&product=uniconvertor>

- *KPDF*⁴² – PDF-néző program (KDE-re)
- *Evince*⁴³ – elektronikus könyveket olvasó program (PDF).

4.3.6. Utómunka során használható programok

- *PDFedit*⁴⁴ PDF-fájl szerkesztő program
- *CUPS*⁴⁵ nyomtatószervert a Linux része.

A kiadványkészítésben egy kicsit is járatosaknak nem kell elmondanunk, mely programok mire valók. Néhány dologról viszont szólnunk kell.

A GIMP csak RGB-ben dolgozik. Külön szeparáló plugint kell telepíteni hozzá a szintén külön letöltött színprofilokat (ICC) tartalmazó csomag mellé. Ezeket az ICC-eket használtathatjuk magával a Scribus-szal is. (Nem muszáj négy színűvé alakítani a képeket a GIMP-pel, hiszen a konverziót a Scribus is elvégezheti ugyanezekkel az ICC fájlokkal PS-be vagy PDF-be mentés alkalmával.)

Az Inkscape csak RGB-ben dolgozik. Az általa készített SVG-fájlokat a Scribus megnyitja. A Scribus PS vagy PDF íráskor az RGB-s képeket átkonvertálja egyedi (akár külső ICC-s) színeket tartalmazó nyomdakész fájlra. A Krita képes CMYK-ban dolgozni, de csak Adobe CMYK színprofilban. A színprofilok sehol sem kerülnek beágyazásra, ezért konvertálásnál tudnunk kell, milyen színterű a fotónk. Raszteres képeknél mind használható JPG, TIF vagy átlátszó réteges PSD.

Vektoros formátumok közül az SVG jöhet szóba. Mindegyik rajzolóprogram meg tudja nyitni. Ha előzőleg Windowsban vagy Macintoshon Illustratorban dolgoztunk, akkor alakítsuk át a fájlt még ott SVG-vé. Az Inkscape képes raszteres képet vektorizálni.

A szövegszerkesztők egyszerű TXT-t mentenek, az irodai szerkesztőprogramok OASIS-dokumentumot, amelyet a Scribus szintén meg tud nyitni. Letöltött weblapokat a Komposerrel tudjuk szerkeszteni, HTML-be mentjük, mert a Scribus ezt is megnyitja. Vonalkód készítésére ott a Scribuson belüli menüpont. Nem kell külön programmal küszködnünk. A Fontforge minden ismert betűtípust meg tud nyitni, szerkeszteni és konvertálni TTF-be vagy OTF-be. A Scribus be tudja importálni az Illustrator-ban lévő színeket (swatches).

⁴²<http://kpdf.kde.org/>

⁴³<http://projects.gnome.org/evince/>

⁴⁴<http://pdfedit.petricek.net/>

⁴⁵<http://www.cups.org/>

5. fejezet

Egyéb programok

5.1. Néhány szó a GIMP-ről

A GIMP egy képszerkesztő program sok hasznos funkcióval[12]. Sajnos nem minden művelet, konvertálási lehetőség került bele. Ennek az az oka, hogy ezeket a műveletek külső szkriptek révén futtathatjuk. Lássuk be, hogy nagyon sok ilyen szkript nem állítható be a programban, mert lelassítaná a működését. A másik ok, hogy a szkriptek bővíthetők. A javított verziókat be kell tenni a `~/.gimp-2.4/scripts` könyvtárba. A program újraindítását követően használható is. A pluginek tk. futtatható programok, amelyek a `~/.gimp-2.4/plug-ins` könyvtárban helyezkednek el. Külön telepíthetők fontok, amelyeket csak a GIMP lát, és ecsetek, színátmenetek, színpaletták is. Ezeket mind a megfelelő alkönyvtárba kell helyezni. A rendszerpartíción már szerepel sok ilyen gyári szkript és ecset is.

A honlapról lehet letölteni egy színpalettát¹, amely 72 db olyan RGB-s színt tartalmaz, amely közel áll a nyomdai *Adobe Uncoated* színprofilhoz. (Ez a 72 darabos színpaletta CMYK-s változatban is letölthető a Scribus kiadványkészítő számára.)

A GIMP nem csupán grafikák készítésére alkalmas. Használatával készíthetők mozgó, ún. animált GIF-ek is. Úgy készítsük el a képet, hogy minden egyes réteg egy új képkocka legyen, a réteg nevében pedig be legyen leírva a megjelenítés időtartama zárójelben valahogy így:

```
kocka1(500ms)
kocka2(1000ms)
kocka3(400ms)
```

Ezután menthetjük a képet hagyományos GIF-ben. A képet ter-

¹<http://brtkr.extra.hu/szinek.html>

mészetesen célszerű eredeti GIMP formátumban (XCF-ben) is elmenteni, hogy képünk eredeti minősége megmaradhasson.

5.2. Az Inkscape használata

Ez egy olyan rajzoló program, amellyel vektoros rajzokat lehet készíteni. Néhány fő tulajdonsága:

- raszteres képet lehet vele vektorizálni.
- ikonok készíthetőek; van neki külön ikonelőnézet ablaka.
- nem csak vízszintesen vagy függőlegesen, hanem átlósan is be lehet húzni segédvonalakat.
- 3D-s kockákat, téglatesteket lehet vele csinálni. A testekre való rálátást (perspektívát) utólag módosíthatjuk².

A program számos lehetőséget nyújt képernyőre vagy nyomtatásra szánt dokumentumok szerkesztésében. Internetre szánt képek esetében menthető JPG-ben vagy PNG-ben (ez utóbbiban áttetszőséggel is). Nyomdai munka esetén ugyan nem tud négy színnyomást, de lehet vele menteni TIF-et 300 dpi-vel. Esetleg menthető a rajz EPS-be és PDF-be is.

Sajnos csak egy rajzlapon dolgozhatunk; a program nem biztosít többoldalas dokumentumot. Ellenben dolgozhatunk réteges módban és a színátmenetek, az áttetszőség, a betűtípusok torzítása itt is megtalálható.

Árnyékolni közvetlenül nem tud. Helyette készítsünk az objektumról egy másolatot, és ezt helyezzük alulra, majd adjunk neki elmosási értéket. Már a 3-5-ös értékkel elég élethű árnyékot készíthetünk. Ilyenkor célszerű ezt az objektumot előzetesen összefüggő síkidommá alakítani, ha több részből állt, és eltávolítani a szélt, továbbá adni neki egy fekete háttérszínt. Ezekre is képes a program.

5.2.1. Inkscape vagy Xfig?

Merül fel a kérdés. Kétségtelen, hogy az Inkscape sokkal több mindenre képes, ráadásul magyar feliratokkal tájékoztat minket. Egy internetes adatbázisból letölthető képek közvetlenül az Inkscape-ben nyílnak meg. Az Xfigben ilyen nincs. Ott viszont van elemkönyvtár. Ez utóbbi programot

²Itt megtekinthető a két videofilm: <http://brtkr.extra.hu/mandriva/index.html>

inkább a szövegszedő programok mellett lehet hatékonyan használni, ahol nem szükséges raszteres négyszínnyomású képeket alkalmazni. Megelégedünk az egyszerű néhány színből álló grafikák, díszítőelemek beillesztésével. Az Xfig elsődlegesen technikai jellegű grafikák (pl. NYÁK-lapok és más elektronikai tervek) elkészítéséhez használható hatékonyan.

5.3. Xfig és a Lyx

Az Xfig egy vektoros rajzolóprogram X11-re. Angol nyelvű és használata kicsit nehézkes a profi programon felnőttek számára, de néhány hasznosság biztos jól jön:

- rácsra illeszti az objektumokat
- szürke és néhány alapszínnel is lehet dolgozni
- elemkönyvtárban sok hasznos kép és vektoros rajz
- zárt síkidomot satírozni tud

FONTOS! Az elemkönyvtárban további alkönyvtárak szerepelnek. Van egy olyan alkönyvtár, amely zárolva van. Sajnos ez a könyvtár a rendszerpartíción van és ezt is látnia kell a programnak, egyébként a többi elemkönyvtár sem lesz elérhető (ez a csomagkészítők hibája! Elképzelhető, hogy más disztribúcióban nincs vele gond.). Menjünk a

```
/usr/lib/X11/xfig/Libraries/Fasteners
```

könyvtárra és állítsuk át a hozzáférést, hogy mások is hozzáférhessenek. Ha jól csináltuk, akkor a Nautilus fájlkezelőben eltűnik a lakat az ikonjáról és az Xfig is bele tud lépni.

Az Xfig-et használhatjuk a LyX-hez, hiszen az Xfig saját fájl típusát (FIG) meg tudja nyitni. Az Xfig nyomtatási ablakában át lehet állítani az oldal méretét, nagyítását és irányát. (Érdeemes fekvő A6-A8 méretű rajzot csinálni.) Mikor jó használni?

- ábrák készítéséhez, pl. különböző vonalak, elhatárolók készítéshez
- elektronikai NYÁK-lapok tervezéséhez (sok ilyen idom van az elemkönyvtárban)
- címkék beszúrásához (kazetta, CD-tok, különböző címkék vannak az elemkönyvtárban)

- színes clipart-ok gyors beszurásához (pl. irodai, technikai jellegű illusztrációként)

Az elemkönyvtárba FIG fájlok vannak. Bármikor lehet bővíteni. Az Xfig telepíthető csomagból a Mandrivában DVD-ről:

```
# urpmi xfig
```

Csak néhány függősége van. Érdekessége a programnak, hogy szinte a másodperc tört része alatt megnyílik, amíg más hasonló programra (pl. az Inkscape-re) másodperceket kell várni. Az Xfig-gel lehet exportálni SVG-be, EPS-be és PDF-be, hogy csak a legnépszerűbbeket említsük. Lehet vele bitképbe is exportálni, pl. PNG-be, GIF-be, TIF-be és JPG-be is.

5.4. Folyamatábra készítése Linuxon

Néhány hasznos programot sorolunk fel, amelyekkel szervezeti és hagyományos folyamatábra készíthető.

Dia A Gnomre-ra tervezett program igazán a profik számára nyújt biztos megoldást, hiszen a közel 15 megabájtnyi csomagban sok elemkönyvtár mégtöbb ikonja, ábrája szerepel. A program magyar nyelvű felülettel rendelkezik.

Kivio A KOffice részeként használható program, amellyel – ahogy az előbbi Diával is – folyamatábrákat lehet készíteni. A Kivio szűkösebb háttérrel, de még így is nagyon sok ábrával rendelkezik.

Inkscape Ez a program egyáltalán nem folyamatábra készítésére ajánlott. Mégis fel lehet használni, hiszen a munkalapra behúzhatóak segédvonalak is. Gombnyomásra készíthetünk rácsozatot, amelyekhez automatikusan hozzáigazíthatóak az objektumok. Lehet 45 fokos szögben behúzni segédvonalakat. Az objektumok kapcsolódásait egyszerű vonalakkal oldhatjuk meg, amelyeknek nem csak a végeire, hanem a kezdeteihez is lehet nyílformákat alkalmazni.

Karbon14 Ez a program – a KOffice részeként – hasonló az Inkscape-hez.

Xfig Hasonló az Inkscape és a Karbon14 programokhoz, de itt van elemkönyvtár sok hasznos (többnyire) áramköri elemekkel.

OpenOffice.org Draw A vektoros rajzolóprogram a méltán híres OpenOffice.org programcsomag részét képezi. Igazán irodai munkára szánták, de van néhány folyamatábrája, amelyeket utólag kicicomázhatunk.

5.5. Nyomtatott áramkörök tervezése

Iskolai szakrajzra, áramkörök tervezéséhez tökéletes választás a Linux, hiszen a rendszerben szabadon telepíthető és használható célirányos programok csak megkönnyítik a tervezési folyamatot. Beszámoló, értekezés írásakor a következő programok használatával szemléletesebbé tehetjük mondanánk, ráadásul mindezt ingyen és profi módon.

gEDA A terv keretezése, a különböző vonalak vastagsága, az áramköri elemek pontos méretezését elfelejtethjük. Mindezt megoldja a gEDA, a nyomtatott áramkörök specialistája. Nagyon sok ilyen elemet tartalmazó elemkönyvtárral rendelkezik. Ezek a rajzok SYM kiterjesztésű fájlokban állnak a rendelkezésre.

A program új projekt letárolással kezdődik. Kérhető a vizuális szerkesztő ablak, ahol egyesével lehet az áramköri elemeket felhelyezni a keretezett rajzlapra. Függőségei a következők: **geda**, **geda-gschem**, **geda-symbols**, **libgeda-data**, **libgeda31**.

A programban használható szimbólumokat az internetről³ is beszerezhetjük. Készíthetünk folyamatábrát is, hiszen a *geda-symbols* csomagban találhatóak ide valók is. A rajz keretezését szolgáló blokkokat a *titleblock* nevű elemkönyvtárból húzhatjuk be a rajzlapra.

A program sajnos angol nyelvű grafikus felülettel rendelkezik, de a magyar ékezetes betűszemek gond nélkül begépelhetőek. Külön státuszablakban közli velünk a műveleteket és a hibákat. Automatikus színezéssel rendelkezik, amely azt jelenti, hogy az egyes típusú elemek más színnel kerülnek rajzolásra, pl. dióda, szöveg zölddel, nyomtatott áramkör kézzel, címblokk narancssárgával.

Kiterjesztés nélküli *schematics* vagy *symbol* fájlba menthető a rajz. A projektkönyvtárban külön létrejön egy PRJ kiterjesztésű projektfájl is. Raszteres képek közül BMP, TIFF, JPEG, ICO, PNG és EPS formátumba lehet menteni szélességi és magassági megadással. Nyomtatható PS fájlba is a tervrajz, de ekkor nem lesz színes.

³<http://geda.seul.org/tools/symbols/library/index.html>

Qcad v. Kad Sajnos nem specializálódott NYÁK-lapok tervezésére, ugyanakkor tartalmaz néhány használható sablont. A sablonok, síkidomok többségét utólag kell letölteni az internetről. A Kad⁴ egy továbbfejlesztett verziója a QCadnak⁵. Mindkét programmal ugyanúgy dolgozhatunk műszaki rajzokon, csak esetleg a nyomógombok máshol helyezkednek el.

Xfig A programban van áramköri elemeket tartalmazó ún. elemkönyvtár, így a rajzok elkészítése könnyűnek mondható, viszont tervrajzunk keretezését magunknak kell elkészíteni. Az elkészült FIG kiterjesztésű fájlokat nem is kell átalakítani más képi formátumba, ha azokat a LyX-ben vagy L^AT_EX-ben kívánjuk használni.

5.6. Műszaki rajz Linuxon

Nem csak Windowson lehet műszaki rajzokat készíteni. A Linuxon a következő programokat lehet használni:

QCad Általános műszaki rajzok készítéséhez alkalmas programok, amelyekkel kétdimenziós műszaki rajzokat tudunk készíteni egészen az autóalkatrésztől a térképen át a nyomtatott áramkörig. A Mandrivában és más Linux disztribúcióban nagy valószínűséggel szerepel a program. A QCad Linuxon ingyenesen használható *Community Edition*-nel, *demó* verzióval és *fizetős kereskedelmi* változattal is rendelkezik. Az ingyenes szerényebb tudású változat csomagból érhető el a Szoftvertelepítővel. A demót a honlapjukról kell letölteni és külön telepíteni.

Kad A QCad továbbfejlesztése. A Kad további magyarított betűtípusokkal is rendelkezik.

Ezek a programok DXF-be mentik a rajzot. Itt kérhető PS, sőt PDF formátum is.

További nyílt programokat külön le kell tölteni és telepíteni. Ezek a programok forráskódban vagy más rendszerekre készült csomagokban tölthetők le. A játékos kedvű, sok szabad idővel rendelkező felhasználók próbálkozhatnak a következőkkel:

⁴<http://kad.tuxfamily.org/>

⁵<http://www.ribbonsoft.com/qcad.html>

BRL-CAD Az 1979-ben az U.S. Army Ballistic Research Laboratory (BRL) által fejlesztett program elsősorban motoralkatrészek és más hasonló tervek készítéséhez⁶.

gCAD Síkrajzú tervek készíthetőek vele.

gCAD 3D Térhatású tervek készíthetőek vele.

Freeware!

lignumCAD Bútorok tervezéséhez alkalmas program⁷.

fandango Python szkriptes program⁸.

SagCAD Egy 2D-s CAD/CAM program⁹.

Varkon Mérnökök számára ideális program¹⁰.

Néhány további program szintén használható tervezéshez. Mind az előbbi szakaszok programjai ide sorolhatóak, mind az iskolai mértani munkára szánt:

Kig Iskolai mértani rajzolóprogram. A program a KDE alapú Linux-rendszerekben megtalálható az iskolai tudomány kategórián belül. A rajz menthető SVG-be, így kiadványokban, bemutatókban, dolgozatokban használhatjuk fel.

Iskolai és tudományos értekezésekhez is felhasználható a

GNUPlot, amely egy hatékony parancssoros függvényrajzoló¹¹, szintén a legtöbb disztribúció része. A programmal 2D-s és 3D-s függvények, grafikonok rajzolhatóak. Számos formátumba menthető a rajz, pl. EPS, FIG, JPEG, \LaTeX , PDF, PNG és SVG. A programról egy részletes bemutató olvasható itt: [15].

⁶ <http://brlcad.org/>

⁷ <http://lignumcad.sourceforge.net/doc/en/HTML/index.html>

⁸ <http://www.freshports.org/cad/fandango/> Letölthetőség: http://sourceforge.net/project/showfiles.php?group_id=34262

⁹ <http://sagcad.sourceforge.jp/>

¹⁰ <http://varkon.sourceforge.net/>

¹¹ <http://www.gnuplot.info/>

KMPlot A GNUPlot helyett használható KDE-re a KMPlot is, amely grafikus felülettel rendelkezik.

Gtk és más alapokon is terveztek néhány programot, amelyet akár a GNOME asztalán is használhatunk.

Archimedes Építészeknek szánt program¹².

JCCad Nyílt 2D/3D-s tervező program¹³.

PythonCAD Pythonban írt program¹⁴.

5.7. Audacious, a linuxos Winamp

Az Audacious¹⁵ egy MP3-lejátszó program Linuxra a Windowson népszerű Winamp stílusában. A program Winamp bőrkötést és hangkiegyenlítő-beállításokat (equalizer, EQ) egyaránt használhat.

Sok gyári telepített bőrkötést kapunk, ezekhez igazán már nem fontos újabbakat letölteni. Amennyiben mégsem lennének megelégedve az alapértelmezettekkel, úgy tömörítetlen Winamp 2.x bőrkötést töltsünk le.

Sajnos nincs egy hangkiegyenlítő-beállítás sem telepítve. Mi viszont csinálhatunk kedvünkre valókat. Néhány gyári beállítást (pl. pop, rock) utólag kell telepíteni. Mindezt parancssorban elvégezhetjük. Töltsük le¹⁶ a tömörített fájlt:

```
wget http://www.xmms.org/misc/winamp_presets.gz
```

Ezután csomagoljuk és telepítsük a fájlt:

```
gunzip -c winamp_presets.gz > ~/.config/audacious/eq.preset
```

Az Equalizer ▸ Presets ▸ Load ▸ Beállítás pontban kell kiválasztani a zeneszámnak megfelelő beállítást. Ahhoz, hogy halljuk is a változást, kapcsoljuk be hangkiegyenlítőt a bal oldali ON gomb benyomásával.

¹²<http://archimedes.incubadora.fapesp.br/portal>

¹³<http://www.copenhague.info/cad/>

¹⁴<http://www.pythoncad.org/>

¹⁵<http://audacious-media-player.org/>

¹⁶Letöltéshez a parancssoros wget megfelelő: <http://www.gnu.org/software/wget/>
A program része a legtöbb Linux-disztribúciónak.

6. fejezet

A WINE nem bor

Nem ám, hanem a *Windows Emulator* kifejezés rövidítése. Egy olyan program, amely használatával futtatni lehet windowsos *EXE* fájlokat Linuxon. (Az ikonja viszont egy pohát vörösborral szimbolizál.) A program csomagból érhető el. Telepíteni lehet parancssorból is: **# urpmi wine**

A program telepítése után számos Windowsra írt programot lehet futtatni natív Windows rendszer nélkül csupán magát a Linuxot használva. Csak olyan EXE állományt lehet futtatni, amely egyébként is futna az adott architektúrán, az adott gépen Windows alatt.

Ez mit is jelent? Ha korábban Windows 98 volt telepítve és azon futott az illető program, akkor nagy valószínűséggel WINE alatt is fog. A WINE saját konfigurációs beállító programmal rendelkezik grafikus felületen. Konquerorban a címsorba írt **applications:/wine/** utasítással megkapjuk a WINE alapértelmezett programjait. Ezek a következők:

Aknakereső és *Jegyzettömb* programok, amelyeket nem kell külön feltelepítenünk. A *Programkezelő*vel lehet futtatni programokat. Ilyen van a Windowsban is, de ott már régen nem ezt használjuk. A *Szoftverkezelő* használatával távolíthatjuk el a programokat. A *Registry-szerkesztő*vel szerkeszthetjük a regisztrációs adatbázist. A *Beállítások* ikonra kattintva pedig magát a beállításokat végezhetjük el.

Itt be lehet állítani az adott Windows verziót. Ezt akkor célszerű, ha tudjuk, hogy az adott program csak a Windows bizonyos verziója alatt képes futni. A futása ekkor sem biztos. A futtatható programokról adatbázis¹ készült a WINE honlapján². Megtekinthetjük, hogy mások a Windows

¹<http://appdb.winehq.org/>

²<http://www.winehq.org/>

programjaikat milyen sikerrel voltak képesek telepíteni és futtatni. Bizonyos programok csak bizonyos Linux disztribúció és WINE verzió alatt képesek futni.

FONTOS! A WINE-hoz nem kell feltelepíteni magát a Windowst, ne is kísérletezzünk vele. Ha virtuálisan szeretnénk a Windowst futtatni Linux alatt, akkor egy fizetős emulátorprogramot ajánlunk, amellyel játékokat is lehet futtatni. Ez a Codega³. A legtöbb fizetős disztribúcióban (Power-Pack) szerepel.

A WINE feltelepítését követően Windows programokat tudunk a szokásos parancssoros módon telepíteni: **wine telepítőprogram.exe**

Ekkor megnyílik a telepítő és – mintha Windowsban lennénk – elindul a telepítési folyamat. A WINE egy „virtuális merevlemez”-t hozott létre a Windows programok számára. Ide telepíti: `~/.wine/drive_c`

Ebben a könyvtárban helyezkedik el a *Windows* és a *Program Files* mappák a szokásos – jelenleg szinte teljesen üres – alkönyvtárakkal és fájlokkal. Külön betűtípusokat lehet feltelepíteni, amelyeket csak a WINE-ből indított programok látnak.

Néhány program a teljesség igénye nélkül, amelyek futnak a WINE 1.0-ás verziója és a Mandriva 2008.1 DVD-s verziója alatt: *DiskBase* CD/DVD katalogizáló program, *DVD Shrink* video DVD tömörítő, *NeatImage* képjavító, *PhotoFiltre* rajzolóprogram. Sajnos gyakori programok kevesebb sikerrel települnek vagy – sikeres telepítés után – egyáltalán nem futnak.

Hogyan indítsuk a programot? Például a *DiskBase* program indítás történjen így (még mindig Jancsi a felhasználónév):

```
wine /home/Jancsi/.wine/drive_c/Program Files/DiskBase/DiskBase.exe
```

Természetesen futnia kell valamilyen ablakkezelőnek, pl. KDE-nek vagy GNOME-nak. Ezekben a környezetekben – ha ügyes a telepítő – magát a Windows programra mutató parancsikont beteszi a K menübe, ill az Alkalmazások menübe. Így könnyebb futtatni. Ráadásul a WINE kiszolgáló (mint démon) fut a háttérben. Ha ez nem lenne így, mindenképpen a fenti séma alapján indítsuk a programot. Ugyanígy tegyük, ha nem indulna el. A terminál emulátorból indítva leolvashatjuk a hibákat. Elképzelhető, hogy a windowsos DLL fájlokat nem fogja tudni indítani. Legjobb esetben telepíteni kell és engedélyezni a Beállítások ikon adott pontján a kívánt DLL-t. Sajnos ezzel a módszerrel nem mindig járunk sikerrel. Nem fogjuk tudni WINE alól futtatni a programot. Ilyenkor jön jól egy fizetős Windows emulátor.

³<http://www.transgaming.com/products/cedega/>

7. fejezet

Parancssori ötletek

7.1. PDF konvertálása PNG-be

A lehetőség nem is olyan nagy ördögösség. Ehhez telepíteni kell először a *Image Magick* nevű képnéző és -konvertáló programot:

```
# urpmi imagemagick
```

A program indítható a *display* paranccsal normál esetben. Egy több oldalas PDF-et könnyen át lehet konvertálni a programcsomag másik parancsori programjával valahogy így:

```
convert többoldalas.pdf oldal.png
```

Az egyes oldalak az oldal.png-be mentődnek index-számmal a végeiken.

7.2. BMP kötegelt konvertálása JPG-be

Kell hozzá az *ImageMagick* csomag *convert* utasítása. Parancssorban egy *bash for ciklusként* add ki a következő utasítást BMP JPG-re való átalakításához abban a könyvtárban, ahol a BMP képek vannak:

```
for x in $(ls *.bmp); do convert $x ${x%.bmp}.jpg;
done
```

7.3. Képek átméretezése

Az alábbi bash szkripttel bélyegkép nélküli 300×200 pixeles méretre alakítható egy könyvtár összes JPG állománya:

```
for i in `find . -iname '*.jpg'`; do convert -thumbnail
300x200 $i $i; done
```

7.4. Fájlnevekben szóköz cseréje

Fájlokban rekurzívan lecserélhetjük a szóközkaraktereket aláhúzásjelre:

```
mv ';* *' '#1#2_#3'
```

7.5. Formátumkonvertálás parancssorban

Sok fájltypus átkonvertálására szükség lehet a napi munka során. Ezeket Windowsban úgy végezhetjük el, hogy megnyitjuk az adott programot, betöltjük a kívánt dokumentumot és mentjük a kívánt formátumba. Lássuk be, ez a megoldás lassú. Vége ennek a korszaknak. Linux alatt akár kötegelve konvertálhatunk RTF fájlokat HTML-lé miközben kávézhatunk egy jót.

Szövegállományok konvertálása

Irodai és más szöveges állományok konvertálása más szöveges formátumba. Mindegyik programot terminálban kell indítani. A szintaktikájukat az utánuk írt **--help** opcióval tudhatjuk meg.

- *docbook formátum konvertálása más formátumba:* docbook2dvi, docbook2man, docbook2rtf, docbook2texi, docbook2html, docbook2ps, docbook2tex, docbook2txt
- *AsciiDoc formátum konvertálása:* asciidoc
- *rtf formátum konvertálása:* rtf2rtf, rtf-converter
- *MsWord formátum konvertálása:* antiword
- *html formátum konvertálása:* html2ps, htmldoc
- *ps formátum konvertálása:* ps2pdf13, ps2ascii, ps2pdf14, ps2pdfpress, ps2epsi, ps2pdfwr, ps2frag, ps2pk, ps2lexmark, ps2ps, pslatex, ps-tops, ps2monolexmark, ps4pdf, ps2pdf12
- *tex formátum konvertálása:* tex2lyx, tex4ht

- *latex* formátum konvertálása: `latex2html`
- *texi* formátum konvertálása: `texi2dvi4a2ps`, `texi2dvi`
- *txt* formátum konvertálása: `txt2gcal`, `txt2wxi`
- *xml* formátum konvertálása: `xml2po`, `xml2ps`
- *bib* formátum konvertálása: `bib2html`, `bib2sql`, `bib2xml`, `bib2xhtml`, `bib2bib`

Képek, grafikák konvertálása

- *jpeg* formátum átalakítása: `jpeg2topam`, `jpeg2yuv`, `jpegtopnm`
- *gif* formátum konvertálása: `gif2tiff`, `giftopnm`
- *tif* formátum konvertálása: `tif22pnm`, `tiff2ps`, `tifftopnm`, `tiff2bw`, `tiff2rgba`
- *png* formátum konvertálása: `png22pnm`, `pngtopnm`

Hang és video

- `oggenc`, `mpeg2enc`, `mp32ogg`, `midi2ly`

Vízjel beillesztése képre

Használatához a szinte mindentudó *Image Magick* programra van szükségünk. Az alábbi parancs 10 pontos piros betűvel írja a kép bal felső sarkába a szerző nevét:

```
convert -fill red -pointsize 10 -draw 'text 5,5 "Szerző Géza"'  
kép.jpg textkép.jpg
```

7.6. Telepítési ötletek terminálban

A GIMP keresése a csomagadatbázisban. Megtudhatjuk, hogy melyik forrásmédiumon milyen verzióval szerepel:

```
$ urpmf gimp -mf
```

Sajnos a hagyományos urpmi-s telepítéssel (ha nincsenek függőségek) automatikusan telepítésre kerül a csomag; még rá sem kérdez. Ilyenkor azt sem lehet tudni, hogy hol, milyen verzióval szerepel. Elképzelhető, hogy egy frissítési vagy backport-ált tárolóban szerepel, és mi onnan nem

akarjuk telepíteni. Ilyenkor jön jól a fenti séma használata; megtudhatjuk, hogy elkészült-e már a stabil újabb verziója az adott programnak.

7.7. Hogyan tegyük rendbe a memóriát?

Gyakran találkozhatunk azzal a problémával, hogy bizonyos programok bezárásuk után nem törlik maguk után a cache-t (a memória bizonyos részét). Ez akkor lehetséges, ha pl. a program lefagyott, és maradványokat hagyott maga után a memóriában. Ezeket már egy program sem használja. A *htop* látványos processzkezelő programban (a *top* „grafikusabb” de még így is terminálos) és a *KSysguard* grafikus programban is a narancssárgával jelzett memóriarész ez; a napi munka során is felduzzadhat. Ha már nincs szükség a cache-elt részre, azt felszabadíthatjuk.

Rendszergazdaként adjuk ki a következő utasítást a *pagecache*, *dentry*-k és *inode*-ok együttes felszabadításához, a memória frissítéséhez:

```
sync; echo 3 > /proc/sys/vm/drop_caches
```

Dentry-k és *inode*-ok felszabadításához:

```
sync; echo 2 > /proc/sys/vm/drop_caches
```

Csak a *pagecache* felszabadításához:

```
sync; echo 1 > /proc/sys/vm/drop_caches
```

Kisvártatva a memória nem használt területe felszabadul, az előbb említett programokban ez a narancssárga rész radikálisan le fog csökkenni. A rendszer fel fog kissé lélegezni, de csak akkor, ha van mit felszabadítani. A *sync* parancs a megváltozott blokkokat azonnal kiírja lemezre, frissíti a szuperblokkokat.

7.8. Csomagadatbázis javítása

Elképzelhető, hogy szoftvertelepítés alkalmával a csomagadatbázis megsérül. Ezt egy egyszerű paranccsal javíthatjuk, újraépíthetjük:

```
rpm --rebuilddb
```

7.9. Merevlemez partíciókról

A merevlemez partíciókat a következő paranccsal lehet listázni:

```
cat /proc/partitions
```

Ebből megállapítható, hogy hány partíció van felcsatlakoztatva milyen néven, továbbá leolvasható a partíciók blokkmérete is.

7.10. LyY fájl konvertálása HTML-lé

Több lehetőség közül lehet választani. Először a LyX fájlt kell konvertálni T_EX-hé vagy PDF-fé magán a programon belüli konvertálási menüpontban.

Ha van már PDF-ünk, akkor azt fel lehet tölteni az Adobe online konvertálójához¹. Az elkészült fájl a böngésző jeleníti meg és onnan kell lementeni.

A LyX állományt közvetlenül konvertálhatunk HTML-lé. Ehhez telepíteni kell a latex2html csomagot² és le kell tölteni a lyxport³ nevű perl szkriptet.

Ha ez utóbbi szkriptet futtatjuk az adott LyX fájjal, akkor létrejön számos köztes fájl (TEX, PDF) és egy alkönyvtárba kerül a teljes HTML-struktúra a nyitóoldallal és a többi oldalakkal:

```
lyxport jegyzetem.lyx
```

A fenti utasítással létrejön egy jegyzetem nevű alkönyvtár és benne a jegyzetem.html, mint nyitóoldal.

7.11. Álruhák használata

Elöljáróban meg kell említeni, hogy ez az *álsruha* nem az az álruha, amit a Macintoshon is használunk. Az ott használt álruha csak parancsikon, hivatkozás más fájlra vagy könyvtárra. Ott az *álsruha* kifejezést csak a grafikus környezetben használjuk a *parancsikon* kifejezés helyett.

Linuxon viszont van külön álruha (alias) is. Előzőleg megismertük a szimbolikus linket, amely nem más, mint a parancsikon linuxos elnevezése és a kemény linket, amely a fájl fizikai helyére mutat. Az alias-ok a parancsértelmezőben kiadható utasítások rövidített nevei. A későbbiekben ezt a rövid utasítást (alias-t) begépelve az előzőleg letárolt teljesen hosszú utasítás fog végrehajtódni, így nem kell emlékeznünk egy sor kódra, ill. sokkal gyorsabban dolgozhatunk.

Adjuk ki a terminálban az **alias** parancsot. Kapunk egy listát, hogy az egyes utasítások milyen rövidített utasításokkal is futtathatók. Pl. a listázás (**ls**) a rövidebb **l** utasítással is működni fog.

¹http://www.adobe.com/products/acrobat/access_onlinetools.html

²A csomag a Mandriva telepítő DVD-jén szerepel.

³<http://ipython.scipy.org/svn/ipython/ipython/trunk/tools/lyxport>

7.11.1. Álruha készítése

A Lyx indítása röviden:

```
alias y='lyx'
```

Ekkor a **lyx** begépelése helyett használható a rövidebb **y** is.

7.11.2. Álruha eltávolítása

Az előbbi **y** eltávolítása:

```
unalias y
```

Az álruhás parancsok – **alias**, **unalias** – a bash belső utasításai.

Az álruhák a héjprogram bezárásakor elvesznek, viszont véglegesíthetők ek fájlban tárolva: **.bash_aliases**, (ill **.profile**, a héjtól függően) ezután a parancsokat írjuk bele, minden egyes rendszerindításkor lefuttathatjuk, ill. magunk is megtehetjük, mielőtt szükségünk lenne rá. Beletehetőek az utasítások közvetlenül a **~/bashrc** -be is, ekkor minden rendszerindulás-kor lefut.

8. fejezet

További érdekeségek

8.1. Hogyanok

8.1.1. Hogyan exportáljunk vektoros formátumba műszaki rajzot?

- A QCad-del¹ válasszuk a Nyomtatás fájlba parancsot. Ekkor PS-t lehet készíteni a rajzból.
- A QCad demó verziójával² lehet közvetlenül PDF-et is készíteni a PS-en túl, de sajnos a rajz közepére betesz egy rövid szöveget, amely közli, hogy a rajzot demó verzióval készítettük.

8.1.2. Hogyan állítsuk be az útvonalakat?

- Ha a honkönyvtárba telepítünk egy programot, akkor az az eredeti útvonalon keresi a fájlokat, pl. a sablonokat, fontokat a rendszerpartíción. Ez azért lehet, mert a program beállításainál nincs beírva a pontos útvonal. Ha a programot a rendszerpartícióra telepítettük, akkor ezek a bejegyzések üresek is maradhatnak, ha viszont máshová, akkor mindenképpen írjuk be a helyes útvonalakat. Ilyen probléma a `~/bin` -be tett programokkal lehet, pl. az előbbi `qcad_demo`, ami telepítést sem igényel, csak ki kell csomagolni.

¹Szoftvertelepítővel csomagból telepíthető.

²qcad_demo, letölthető a honlapjukról: <http://www.ribbonsoft.com/qcad.html>

8.1.3. Hogyan csináljunk fali naptárat?

- A digiKam programhoz letölthető Kipi plugin jóvoltából.
 1. Indítsuk a digiKam programot.
 2. Jelöljük ki a 12 képet tartalmazó könyvtárat, amelyben előzőleg – szükség szerint – már javítottunk a képeken.
 3. Válasszuk az *Eszközök* ▷ *Naptár létrehozás* pontját.
 4. Írjuk be a kívánt évszámot.
 5. Minden hónaphoz rendeljünk egy képet.
 6. Válasszuk a nyomtatás pontot. Nyomtatni PS-be is lehet fájlba.

Alapértelmezésben álló A4-es naptárakat tudunk csinálni, ahol felül helyezkedik el a fotó, alul pedig a négyzethálós naptár. A naptár készítésében varázsló segít; pl. megválasztható a betűtípus és az, hogy legyenek-e ünnepek³ beírva.

8.1.4. Hogyan tudjuk meg egy futó program azonosítóját terminálban?

1. megoldás Adjuk ki a következő utasítást, hogy megtudjuk az AbiWord PID-jét: `$ ps -C abiword -o pid=`

2. megoldás `$ ps -aef | grep abiword`
A végeredményben megkapjuk a program PID-jét.

8.1.5. Hogyan tudjuk meg az adott PID által megnyitott fájlokat?

Tételezzük fel, hogy az előbbi program azonosítója 7857:

```
$ ls -l /proc/7857/fd
```

Egy listát kapunk, ahol szerepelnek a fájlok és a nyitott pipe-ok.

8.1.6. Hogyan tudjuk meg terminálban, hogy milyen programokat futtatunk?

Adjuk ki a `ps tree` utasítást. Adjuk ki a `ps tree openbox` utasítást, ha azt akarjuk, hogy az Openbox-nál kezdődjön a fastruktúra rajzolása.

³Az ünnepek listáját külső adatbázisból veszi.

8.1.7. Hogyan tudjuk meg terminálban, milyen fájlok vannak megnyitva?

Adjuk ki a következő utasítást: **# lsof | more**

Példák:

- A /dev/hd4 blokkezőközön megnyitott fájlok listája: **# lsof /dev/hd4**
- A /home/Jancsi/Dokumentumok könyvtárban megnyitott fájlok listája:
lsof /home/Jancsi/Dokumentumok
- A futó AbiWord⁴ által megnyitott fájlok. A listában láthatóak processzek, fontok és nyitott dokumentumok is: **# lsof | grep abiword**

8.2. Papírméretetek

Néhány nem szabványos papírméretet⁵ sorolunk fel az alábbiakban.

szabvány	méret (in)	méret (mm)	neve
nem szabványos méretek			
	8×5	203×127	Junior Legal
ANSI A	8 ¹ / ₂ ×11	216×279	Letter
	8 ¹ / ₂ ×14	216×356	Legal
	7 ¹ / ₄ ×10 ¹ / ₂	184×267	Executive/Monarch
ANSI B	11×17	279×432	Tabloid/Ledger
ANSI C	17×22	432×559	
ANSI D	22×34	559×864	
ANSI E	34×44	864×1118	
F	28×40	711×1016	

⁴A program neve helyett lehet használni a négyjegyű PID-et is.

⁵http://en.wikipedia.org/wiki/Paper_size

szabvány	méret (in)	méret (mm)	neve
műszaki rajzhoz ajánlott méretek			
Arch A	9×12	229×305	műszaki rajz
Arch B	12×18	305×457	műszaki rajz
Arch C	18×24	457× 610	műszaki rajz
Arch D	24×36	610×914	műszaki rajz
Arch E	36×48	914×1219	műszaki rajz
Arch E1	30×42	762×1067	műszaki rajz
A3+		329×483	Epson túlméretes
C+		457×610	hp túlméretes
D+		610×914	hp túlméretes

szabvány	méret (in)	méret (mm)	neve
hitelkártya méretek			
	3.370×2.125	85.60×53.98	hitelkártya
	3.54×2.165	90×55	AUS, NZ, S
	3 ¹ / ₂ ×2	89×51	CDN, USA, NL
	3.582×2.165	91×55	J
	3.346×2.165	85×55	IT, UK, FR, DE, ES, CH
	3.543×1.968	90×50	CZ, H, SK
	3.543×2.125	90×54	VRC

8.3. Más rendszerre írt programok telepítése

Már a könyvben is volt arról szó, hogy mindig a rendszernek megfelelő csomagot telepítsük. Ezzel elkerülhetőek a szoftverkonfliktusok. Az újabb programok nem biztos, hogy elkészülnek a régi rendszer számára. Forrásból telepíteni nem minden esetben lehet, mert pl. az új program megkíván egy új *library*-t, ami csak az újabb rendszerben áll rendelkezésre.

Sok olyan program van, ami globálisan minden UNIX/Linux verzió-

ban települ. Ezek a programok általában egyszerű tömörítvényben kapnak helyet. Pl. a **csomagnév.bin.i386.tar.bz** állomány azt jelenti, hogy egy Intel386 architektúrán futtatható programot tartalmaz. Ki kell csomagolni, és a benne lévő BIN (esetleg kiterjesztés nélküli) programot azonnal használatba is lehet venni. Ilyenek többnyire a kereskedelmi termékek Linuxon ingyenesen használható verziói (csevegőprogramok, fizetős program demó verziói). Egy ilyen tömörítvényben általában már szerepelnek a függőségek is. Ezeket hívjuk *statikus csomagoknak*. Ilyen pl. a Skype csevegőprogram letölthető verziója is. Egy ilyen statikus csomagban a program mérete jóval nagyobb, továbbá tartalmazza az össze neki kellő library-kat is. Működése kevésbé megbízható, mert minden eshetőségre felkészítették. Ha gondok lennének a programmal, akkor bizony be kell szerezni a forráskódot és a saját architektúránk és rendszerünk számára optimalizált futtatható BIN-t kell belőle készíteni.

A Mandriva már kiadta a legújabb rendszerét, amelyhez már új programokat ajánl. Mivel ez az új rendszer csak néhány új funkcióval bővült, minden bizonnyal lehet futtatni az erre szánt programokat egy régebbi Mandriván is. A futtathatóságot a rendszer alapértelmezett library-ainak, ill. a fejlesztőkörnyezet verziói határozzák meg, és nem feltétlen egy KDE-s, GNOME-os verzióváltás.

Így gond nélkül telepíthető pl. a Lyx 1.6.0-ás – a Mandriva 2009.0-ás verziójára szánt – verzió a 2008.1-es rendszerre is. Ilyen esetben célszerű a telepítést és utána magát a programot is terminálból indítani, hogy megtudjuk, hibátlanul töltődik-e be a program (nem hiányol-e valamit).

vége

Tárgymutató

- `.bash_aliases`, 42
- `.profiles`, 42
- álruha, 41

- AbiWord*, 14
- AdBlocK, 10
- Adobe ICC Profiles*, 24
- Adobe Uncoated*, 27
- Aknakereső*, 35
- alias, 41
- AsciiDoc*, 38
- Audacious, 34

- bőr, 34
- backport, 39
- bash for*, 37
- beamer*, 20
- bemutató, 20
- bib*, 39
- BMP, 31
- book.cls*, 19

- cache, 40
- clipart, 30
- CMYK, 25
- Codega, 36
- convert*, 37
- Corel*, 22
- csomagadatbázis, 40
- CUPS*, 25

- dentry*, 40
- Dia, 30

- DigiKam*, 23, 24
- digiKam, 44
- DiskBase, 36
- DiskBase*, 36
- display*, 37
- DLL, 36
- docbook*, 38
- Draw, 22
- DVD Shrink*, 36
- DXF, 32

- elemkönyvtár, 29
- Emacs*, 13
- Epiphany, 10
- EPS, 30, 31
- EQ, 34
- equalizer, 34
- Evince*, 25

- F-spot*, 23
- fájlkezelők, 11
- Fólia*, 20
- fbsetbg*, 7
- FIG, 29
- Firefox, 10
- Fluxbox, 7, 9
- Fontforge*, 24
- Fontmatrix*, 23
- forrásfájl, 19
- Frame*, 20
- Freehand*, 22

- g-brief2.cls*, 19

- gEDA, 31
- Ghostscript*, 24
- GIF, 30
- GIF*, 39
- GIMP, 25, 27, 39
- GIMP*, 22, 24
- Gnome*, 22
- GNOME Commander, 11
- Gnome Editor*, 24
- GNOME Font Viewer*, 23
- Gocr*, 22
- gThumb*, 23
- Gwenview*, 23

- html*, 38
- htop*, 40

- ICC, 25
- IceWM, 9
- ICO, 31
- iDesk, 9
- Illustrator*, 22
- Image Magick*, 23, 37
- IMLIB2, 7
- importálás, 18
- Impress*, 20
- InDesign*, 21
- Inkscape, 28, 30
- Inkscape*, 22, 24
- inode*, 40

- Jed*, 13
- JEdit*, 13
- Jegyzetömb*, 35
- Joe*, 13
- JPEG, 31
- JPEG*, 39
- JPG, 25, 30

- környezetek, 3
- Kad, 32
- Karbon14, 22, 30
- KBibtex, 18
- KDE, 5
- KFontView*, 23
- KGhostview*, 24
- kiadványszerkesztés, 21
- Kile, 16
- Kiosk, 5
- kiosktool, 6
- Kipi, 44
- Kivio, 30
- KOffice*, 22
- Kompozer*, 22
- Konqueror, 10–12
- Konqueror.lnk*, 9
- Kooka*, 22
- KPDF*, 25
- Krita, 22, 25
- KSnapshot*, 22
- KSysguard*, 40
- KWord, 22
- KWrite*, 10, 24

- latex, 39
- letter.lyx, 19
- Lilypond*, 23
- LyX, 16

- Macintosh, 21
- magyarlatex*, 18
- menu.xml*, 6
- Midnight Commander, 11
- MsWord*, 38

- Nautilus, 12
- NeatImage*, 36
- noarch*, 18
- Noteedit*, 23

- OASIS, 25
- Ocrad*, 22

- OCROPUS*, 22
 Openbox, 6, 9
OpenOffice.org, 14, 22
 OpenOffice.org Draw, 31
 Opera, 10

pagecache, 40
 Pcmamfm, 12
 PDF, 25, 30, 32, 37
PDFedit, 25
 PDFLATEX, 21
 PhotoFiltre, 36
Photoshop, 22
 PNG, 30, 31, 39
 PowerPack, 36
PowerPoint, 20
preamble, 18
preampulum, 18
 PRJ, 31
Program Files, 36
Programkezelő, 35
 PS, 25, 32
PS, 38
 PSD, 25
Python, 2

 QCad, 32, 43
Quark, 21

Registry-szerkesztő, 35
 RGB, 25
Rosegarden, 23
rpm, 40
rtf, 38

SANE, 22
schematics, 31
Scribus, 21, 24
Separate, 24
 showFoto, 24
showFoto, 23

sK1, 24
 stílusfájlok, 19
statikus csomag, 47
 SVG, 25, 30
symbol, 31
sync, 40
 szövegfeldolgozó, 14
 szövegszedő, 15
 szövegszerkesztő, 13
 színprofil, 25
Szoftverkezelő, 35

 témafájl, 6
TEX, 38
texi, 39
 TEXMaker, 16
 text editor, 13
Theme, 7
 TIF, 25, 30
TIF, 39
 TIFF, 31
top, 40
 Tux Commander, 11
txt, 39
 typesetting, 15

 unalias, 42
Uniconvertor, 24
urpmf, 39
 urpmi, 39

 vízjel, 39
Vi, 13

 Winamp, 34
 Windows, 21
 Windows 98, 35
 WINE, 35
wine, 2
 word processor, 14
 Writer, 22

WYSIWYM, 16

X11, 29

Xara, 22

XFE, 12

Xfig, 28–30, 32

Xfm, 12

xml, 39

XnView, 23

XPM, 7

xsetbg, 7

Irodalomjegyzék

- [1] Mandriva (Gnome) alapvető használata: <http://www.hogyan.org/mandriva-alapveto-hasznalata-gnome>
- [2] T_EX szerkesztők http://en.wikipedia.org/wiki/Template:TeX_editors
- [3] LyX honlapja <http://www.lyx.org/>
- [4] A Lyx magyar honlapja <http://www.lyx.hu/>
- [5] L^AT_EX honlapja <http://www.latex-project.org/>
- [6] Magyar Tex és Latex oldal: <http://csomalin.elte.hu/~flu/>
- [7] L^AT_EX.lap.hu <http://latex.lap.hu/>
- [8] Tex és L^AT_EX <https://www.cs.elte.hu/local/TeX/linuxtex.html>
- [9] L^AT_EX kézikönyv <http://www.math.bme.hu/latex/lakk.html>
- [10] A L^AT_EX beépített magyar nyelv támogatásának vizsgálata: http://www.szabilinux.hu/tex/latex_magyar.html
- [11] Hungarian Linux FAQ <http://www.agria.hu/mlf/doc/FAQ/faq.html>
- [12] gimp | tutorial.hu <http://www.tutorial.hu/cimke/gimp/>
- [13] A L^AT_EX-ről röviden <http://www.szgti.bmf.hu/harp/latex/>
- [14] http://hu.wikipedia.org/wiki/Asztali_kiadvanszerkesztés
- [15] Egy bemutató a GNUPlot használatáról: <http://people.bolyai.elte.hu/~angler.gabor/Gnuplot.ppt>

Impresszum

Írta: Barta Károly
Kisújszállás, 2008
Licenc: Creative Commons 2.5 Magyarország

Ez a melléklet *A Mandriva Linux 2008 használata* c. könyv harmadik kiadásának melléklete, és a felhasználhatósága megegyezik a könyv licenfeltételeivel. L. ott. A könyv honlapja: <http://brtkr.extra.hu/mandriva/index.html> A könyv már nem lesz bővítve, viszont a melléklet folyamatosan változhat, bővíthet. Célszerű a legfrissebb verziót beszerezni a fenti linkről.
